

DOBRY SAMORZĄD wg RPO

INDEKS PROBLEMÓW

W listopadzie br. odbędą się wybory samorządowe. Jak wiadomo, mają one ogromny wpływ na jakość życia lokalnych społeczności. Jest to zatem wyjątkowa okazja, aby porozmawiać o problemach istotnych dla ludzi i często na co dzień najbardziej dolegliwych. Piszą o nich obywatele w listach i skargach napływających do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich. Dlatego Rzecznik podjął próbę wyboru najważniejszych spraw i sporządził ich pierwszy indeks, z nadzieją, że może być on pomocny zarówno wyborcom podczas spotkań z kandydatami do władz samorządowych, jak i dziennikarzom rozmawiającym w mediach na ten temat z politykami. Chodzi o to, żeby podczas kampanii wyborczej, rządzącej się własną dynamiką i często tzw. tematami zastępczymi, nie umknęły nam sprawy istotne, ważne dla obywateli w gminach, powiatach i województwach.

Pytania i problemy, na które warto zwrócić uwagę przy okazji spotkań z kandydatami do władz samorządowych:

- **Czy na terenie miasta działają schroniska dla osób bezdomnych? Jeśli tak, to czy jest w nich wystarczająca ilość miejsc? Czy istnieją specjalne schroniska dla rodzin, zwłaszcza z małymi dziećmi?**

W Polsce mamy już blisko 30. tysięcy bezdomnych. Ogromny problem stanowią też obecnie częste przypadki, że rodziny „eksmiowane na bruk” są rozdzielane – kobiety wraz z dziećmi trafiają do innych ośrodków niż mężczyźni.

- **Czy prowadzona jest efektywna polityka tworzenia nowych miejsc pracy i ograniczenia bezrobocia, zwłaszcza wśród osób młodych? Czy istnieją lokalne centra aktywności lub inkubatory przedsiębiorczości?**

Zjawisko bezrobocia wśród młodych występuje w Polsce na niespotykaną dotąd skalę. Bez większej aktywności władz lokalnych trudno będzie zmienić tę sytuację, dlatego potrzebne są nowe pomysły, inicjatywy i działania w tym zakresie.

- **Jak działa system pomocy i wsparcia osób z niepełnosprawnością?**

Z sygnałów napływających do RPO wynika, że w bardzo wielu miejscach lokalne władze i instytucje nie dbają należycie o podnoszenie standardów dotyczących warunków życia oraz rozwoju osób z niepełnosprawnością. Od znoszenia barier środowiskowych i społecznych poczynając, poprzez problemy z zatrudnieniem. Duże nadzieje budzą natomiast rozwiązania typu: budowa stacjonarnych domów opieki dla samotnych osób z niepełnosprawnością, powoływanie asystentów osób niesamodzielnych czy stosowanie tzw. klauzuli socjalnej w zamówieniach publicznych.

- **Jak na Państwa terenie rozwiązywany jest problem lokali socjalnych i komunalnych? Jak długa jest kolejka oczekujących?**

Brak dostatecznej ilości lokali socjalnych i komunalnych uderza przede wszystkim w najbiedniejsze i najslabsze grupy mieszkańców. Rozwiązanie tego problemu powinno stać się jednym z najpilniejszych zadań i wyzwaniem każdego samorządu.

- **Czy istnieją wyspecjalizowane ośrodki geriatryczne, jak również tzw. centra alzheimerowskie i parkinsonowskie?**

Nasze społeczeństwo szybko się starzeje. Nie nadążają za tym zmiany w systemie opieki zdrowotnej, zwłaszcza dotyczące schorzeń charakterystycznych dla wieku późnego, dlatego niezbędne jest większe zaangażowanie w tym zakresie ze strony samorządów. Na przykład tworzenie 8-godzinnych centrów wsparcia i terapii, które umożliwią rodzinie chorego kontynuację pracy zawodowej.

- **Czy tworzone są nowoczesne centra terapii uzależnień?**

Różnego rodzaju uzależnienia stają się w Polsce prawdziwą plagą. Walka z nimi wymaga stałego rozbudowywania sieci nowoczesnych, wszechstronnych ośrodków terapii i pomocy dla osób uzależnionych oraz ich rodzin, m.in. w miejsce likwidowanych izb wytrzeźwień.

- **Czy istnieje system zintegrowanego poradnictwa dla osób, które znalazły się w trudnej sytuacji materialnej np. nie mają pracy, popadły w zadłużenie, stały się ofiarami zdarzeń losowych lub nieuczciwych sprzedawców?**

Chodzi głównie o osoby, które znalazły się w kłopotach niekoniecznie z własnej winy, ale szukają wyjścia z trudnej sytuacji i potrzebna jest im pomoc, od doradztwa finansowego i prawnego, po wsparcie psychologiczne.

- **Czy funkcjonuje lokalne centrum zdrowia psychicznego?**

Ochrona zdrowia psychicznego staje się jednym z ważniejszych problemów społecznych, dlatego nie wystarczą działania na poziomie krajowym, potrzebne są rozwiązania lokalne, np. małe grupy wsparcia w miejscu zamieszkania czy organizowanie specjalnych form pracy chronionej.

- **Jak traktowani są przedstawiciele mniejszości narodowych i etnicznych oraz cudzoziemcy?**

Niestety, w wielu lokalnych społecznościach dochodzi do napięć i konfliktów na tle różnic kulturowych, narodowościowych i religijnych. Brakuje często odpowiedniej polityki integracyjnej (tzw. kultury przyjęcia). Tymczasem należy się liczyć z tym, że w naszym otoczeniu będzie wzrastać liczba przybyszów z innych krajów.

- **Czy na twoim terenie działają hospicja i hospicja prenatalne?**

Otoczenie należytą opieką osób znajdujących się w tej szczególnej fazie życia, zapewnienie im godnych warunków i serdecznego wsparcia jest obowiązkiem wszystkich władz, w tym samorządowych. Warto w tym kontekście zwrócić uwagę również na potrzeby tworzenia hospicjów prenatalnych i wsparcie osób, które muszą zmierzyć się z ogromną tragedią, jaką jest możliwość utraty dziecka.

Rzecznik Praw Obywatelskich będzie dalej analizował wnioski i uwagi napływające od obywateli i jeszcze przed wyborami zamierza publikować kolejne indeksy spraw, których rozwiązanie może przyczynić się do poprawy działania samorządów i życia mieszkańców.